

խակ թնդանօթներուն երկայնութիւնը իրենց լայնութեանը համեմատ են, և որ զարմանալին է՝ նաւուն ընդհանուր չէնքը, նաւական ճարտարապետութեան կանոնէն՝ և ոչ գծիւ չափ կը վրիպի։ Նաւակ մը և երեք պզտի մակոյկ միացած են նաւուն հետ որոց առաջինը այլ և այլ կտորներէ շինուած է, իսկ մէկալնոնք՝ միակտուր փայտէ։ որոց աւանքն ալ ունին իրենց նստարանները թի քաշողներուն համար։

Նոր Մասնոռք մը .

Պարոն Պէհր՝ Բեդրոպուրկի կայսերական ճեմարանին գիտութեանց մասին պատուոյ կաճառորդը, վերջի փետրուար ամսուն մէջ թուղթ մը հաղորդեր էր նոյն ճեմարանին, զոր ընդունած էր ի Դոմբ նահանգէն (արեւմտեան Սիպերիա) . այս թղթին մէջ կը ծանուցանէր նոր մամուլի մը գտուած ըլլալը Դացովկայա անուն ճախճախուտին մէջ։

Տեղացի մը իրեն կորսուած վիթերը¹ բնութեւն ելած ըլլալով, յանկարծ ճախճախուտ դաշտին մէջ մեծ եղջիւր մը կը տեսնէ գետնէն ի վեր բուսած . խել ուզելով զայն արմատաքի, կ'իմանայ որ վիթխարի կենդանւոյ մը գրւխուն մէկ մասն է . կը կտորէ վերջապէս իրեն եղջիւր կարծած մասը, որ իրապէս կենդանւոյ վրիժակն² էր, հետն ալ կտոր մը գլխոյն մերթէն կը փրցունէ։

Մորթի մէկ ու կէս մատ թանճրութիւն ունէր և երկու բուտ և կէս չիկազոյն մազով ծածկած։ Մարդը այս իրեն, տեսածը իմացուց նաև ուրիշներուն մինչև բանը Պր. Կուլիայեվին աւանջը հասաւ։ Պր. Կուլիայեվ թղթին մէջ իր ակնկալութիւնը կը յայտնէ, որ ճեմարանը անփոյթ չըլլար անշուշտ իւր

թանգարանը այսպիսի մամուլի մը ճոխացնելու։

Տարակոյս չկայ այս գիւտոյն մեծապէս շահաւէտ ըլլալը և ամենակարեւոր գիտութեան . վասն զի երկար ժամանակէ ի վեր կարեւորութիւն կար մամուլի կակուղ մասերուն վրայ ալ քըննութիւն ընելու և մինչև հիմա գրտնուած չէր։ Ուստի ճեմարանը մասնաւոր գիտնոց յանձնեց, որ են ՊՊ. Պէհր, Պրանտզ, Հէլմէսսէն և Շէնք, որ կարեւոր միջոցները ի գործ դնեն և այդ մամուլին ոսկրոտիքը գետնէն հանելով Բեդրոպուրկ հասցունել տան կայսերական թանգարանին մէջ դնելու։

ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ա.Ռ.ՋԵԻԸ Ա.Ռ.ՆԵԼՈՒ ԿԵՐՊ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

Ծծմբային, աղային տաք ջրեր, լեղի և հոտաւետ ջրեր, բուսական և հանքային բուսուտներ։

Ուէյների, Աբուլայի, սուրբ Դանիէլի, Ապանոյի, ու ասոնց պէս հանքային ջրերը խիստ օգտակար են մորթային հիւանդութիւններու, խմելով կամ լուացուելով։ Ասոնցմով լուացուելով մորթային եռը, որքինը, գոնջութիւնը, բորոտութիւնը կ'ըռնտնան. արևան առատութեան ու բորբոքմանց դէմ ալ կը զօրեն ասոնք . ստամոքսի ալ, քանի մը թոքային հիւանդութեանց ալ օգուտ կ'ընեն։ Բայց Եւգանեան բուրներուն վրայ բուն իրենց տեղը խմելով աս ջուրերը աւելի օգտակար են, ան տեղի առողջ, բարեխառն ու քաղց օգին ու ծծմբային գոլորշեացը համար։

Փափուկ խառնուած ունեցող անձանց, որ չեն կրնար մարսել աս ջրերը, պէտք է կերակրի ատեն քիչ մը գինի հետը խառնելով տալ։ ան ատենը նեղութիւն չեն տար, և մեծ օգուտ կ'ընեն հիւանդին։ Սալիքի, անանուխի, կիտրոնի, նարնջի

1 Տաշիւ. Էսպան դէլիսի։

2 Վրիժակ՝ կըսուեն փոքի, վարադի և նման կենդանեաց ակունքներ, որ բերներնէն դուրս ցցուած են սոսկ իրենց կենաց պահպանութեանը համար։

ծաղկին, սե կեռասի, վալերիանի, կինա-
բարիսի և ուրիշ տեսակ տնկոց լեզի ջրե-
րը, հանդարտեցնող զօրութիւն ունին,
առանց մէջը օդի խառնելու. վասն զի օ-
դին տաքութիւն կը պատճառէ, ու զօրու-
թիւնին կը տկարացնէ:

Դարչինի, Թերիակի, Գոլոնիայի ջրերն
ալ գորգոյի զօրութիւն ունին. ուստի պէտք
է կամ ջրի հետ խառնել, և կամ տկար տե-
սակը գործածել: Հիմակուան բժիշկներն
ամենքն ալ նոյն կարծիքին վրայ են որ
բուսական և հանքային թթուութիւնները զո-
վացուցիչ են մարդու. եթէ ջրին մէջ քիչ
մը խառնելու ըլլաւ ասոնցմէ: Շատ սը-
նունդ կու տան, ու դիւրամարս են: Ա-
մենէն գործածականն է կիտրոնեան թը-
թուութը, որ սեղմիչ զօրութիւն ունի և
լիցք զօրացուցիչ է, և մարմնոյն ուժ կու
տայ՝ սաստիկ քրտիկը պակսեցնելով:
Էտեէն կու գան տորտեան, քացիային և
ծծմբային թթուութիւնները, որ ջրով ու շա-
քարով խառնած օգտակար ըմպելիքներ
են:

ԳԼՈՒԽ Ի

Այլ և այլ քաղցրաւեք:

Սովորական քաղցրաւեքները՝ նարն-
ջի, կիտրոնի, հաղարջի, սերկեխի, վար-
դի, և այլն, զովացուցիչ են ու դիւրամարս:
Ասոնց պաղպաղակներն ու օշարակներն
ալ նոյն յատկութիւնը ունին: Մեղրով
խառնած ջուրը սննդարար և դիւրամարս
է, նմանապէս քացախի ու շաքարի հետ
խառնածը: Աս վերջին կերպով մարդուս
քաղցը կ'անցնի. բայց թէ որ քացախը ա-
ւելի շատ ըլլայ քան զջուրը, և չափը ան-
ցրելի խմելու, մարդուս մարմինը ուժէ կը
ձգէ, կը նիւհարացնէ, ու կիրքերը կը
սաստկացնէ:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ

Թէյ կամ չայ ու խափի:

Թէյը ախորժ ըմպելիք մըն է, ինքիւրենն
ալ, կաթով ալ. ու տկար և փափուկ ստա-
մոքսի յարմար: Կաթի սերուցով ալ կը
խմուի:

Խաչվէն ոմանք առաջուց երկնաչափ կը
գոլվէին, ուրիշներն ալ ամենամեղսակար
կը սեպէին, ու իբրեւ թունէ մը զգուշանա-

լու բան. հակառակողներուն ըսած այլ և
այլ փնասին իրենց աւելի ծուռ երեւա-
կայութեանը տալու է, քան թէ բուն խաչ-
վէին: Թէ որ իրաւցընէ փնաս մը ունի նէ,
չարաչար գործածողներէն է:

Խաչվէին մասանց մէջ կը գտնուին ա-
ղողային և սննդային, աղային և թթուու-
տի տարերը. և մասնաւոր ներգործիչ լե-
զի նիւթ մըն ալ կայ, ինչպէս թէյը ունի
և սա իր մասանցը մէջ 100ին երեսներորդ-
մասը ազոդ, որ մեր կենդանական գոր-
ծողութեանց վրայ կը ներգործէ: Ըստ կար-
ծեաց Թոմազիին երեւելի բժշկին՝ խաչվէն
զովացնող է, բոլորովին հակառակ օ-
դինի զօրութեանը: Գինի շատ խմողները
կը փորձեն ամեն օր թէ որչափ հանդար-
տեցնող է խաչվէն. վասն զի գինիին
բորբոքիչ զօրութիւնը զգացածնուն պէս՝
խաչվէն կը խմեն անոր կրակը մարելու հա-
մար յարմար դեղ մը սեպելով. փորձը
միայն սորվեցուց իրենց աս դեղթափը:
Ըղեղին մէջ ժողովուած արիւնային հիւ-
թերը ցրուելուն համար, ոմանք ըսին ա-
սոր մտքի դեղ: Հոմալուտ, Վէպէր և ուրիշ
անուանի բժիշկներ՝ պահպանողական դեղ
սեպեցին խաչվէն, և ընդհատ ջերմերու
դէմ օգտակար: Աս երեւելի բժշկաց
կարծիքը ու ամեն օրուան փորձերը եթէ
չեն բաւեր ցուցնելու խաչվէին ջերմա-
հալած դեղ ըլլալը՝ անոր մէջի լեզի մա-
սունքը բաւական են ցուցնելու: Սոսիւռ-
քներն է որ խաչվէին սովորութիւնը մըտ-
նեղէն ի վեր՝ Հիւլլեաթայի գրեթէ բոլոր
Վալլէզէ գաւառը, բնակչաց վզին վրայի
խողոր ուռեցները պակսեր են: Օգտակար
է գլխու և դեղի ցաւերուն՝ նաև չխար-
կած խաչվէին հատերը թրջոց դրած ջուրը
խմելը:

Ընդհանրապէս խաչվէն առաջ եկած
կարծեցեալ լիցք ցնցմունքը՝ աւելի երեւա-
կայութիւն է քան թէ իրական բան: Իրաւ
ալ որ ըլլայ, ուրիշ բան չէ, բայց եթէ
լիցքուն վրայ կամ արեան անօթոց մէջ
արդէն պտըտող հիւանդութեանց նշան-
ներ: Ինչ որ ոմանք խաչվէին չարաչար
գործածութենէն ալ կը կարծեն մեծ մեծ
փնասներ, փորձը չի հաստատեր իրենց
կարծիքը. վասն զի անթիւ դիպուածներ
կը ցուցնեն որ խաչվէին չարաչար գոր-
ծածութիւնը թէ որ քիչ մը ստամոքսի տը-
կարութիւն պատճառէր է, կամ քնատու-
թիւն ու դող, դիւրաւ կ'անցնին կերակուր
ուտելով, կամ թեթև ոգիւստ ըմպելիք-
ներով: Ուրեմն ծուռ է ան կարծիքն որ
կենթադրէ թէ խաչվէն տաքցուցիչ, ցըն-
ցող ու մահաբեր նիւթ մը ըլլայ:

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

Չիաքորար :

Երբոր շատ տաքցուցիչ համեմներով շինուած չէ չիբուլաթը , օգտակար է տկար ստամոքսի և կիսառողջ անձանց : Ապա թէ ոչ դժուարամարս կ'ըլլայ , և նաև բորբոքիչ ստամոքսի : Խաճվէի կամ կաթի հետ որ խառնես , յարմար կու գայ : Առողջարար չիբուլաթ կ'ըսուի՝ քաքած չաքարի հետ խառնած առանց հոտաւէտ համեմի որ խիստ գիւրամարս է :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

Գարեջուր և գինի :

Աս ըմպելիքը զովացուցիչ է , ստամոքս շինող և սննդարար : Խմորեալ գարեջուրը աւելի աղէկ է , և աւելի յարմար ջղային խառնուածք ունեցողներուն :

Չափաւոր խմուի նէ գինին՝ առողջարար է , մարսողութեան կ'օգտէ և մարդուս ուժ կու տայ , մասնաւորապէս երկայն և դժուարաբուժեի հիւանդութիւն քաշողներուն , որոնք մաքրողական ու արեան տաքութիւնը դադրեցնող դեղեր առնելով տկարացած կ'ըլլան : Չափազանց խմելը շատ գէշ գէշ հետեւանքներ ունի : Գինին կ'օգնէ նաև ճախճախուտ տեղեաց մահառիթ գարշահոտութեանցը դէմ : Վնասակար օգին սարսափելի հետեւանքներէն խալըսելու համար , որոնց որ հարկ ըլլալով անցնիլ ճախճախուտ տեղերէ , ինչպէս ամառ ատեն Հռոմայ դաշտերէն , ուրիշ դեղ չկայ՝ բայց եթէ շատկեկ գինի խմել , փորձը սորվեցուցած է աս գիւտս : Ճերմակ ու անուշ գինիները աւելի դիւրամարս են՝ սաստիկ ուսեկ գինիներէն : Նոր , կծու և սաստիկ թթու գինիները , որ ընդհանրապէս ծարաւը անցընելու կը գործածեն , փքախտութիւն , կողացու , և աղեաց ցաւեր կը պատճառեն . երբեմն երկկամանց մէջ խիճեր կը գոյացընեն , և նեարդական և իջուածքի հիւանդութիւն ունեցողներուն վտանգաւոր են :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ

Ոգիաւոր ըմպելիքներ , ալքոլի , սպիւնտի , սփսինդի , կիւսարարի թշկական ոգիք , րոֆֆուսան , նարնջի կճկպէն հաւած ոգիք նաև Պրերայի ոգիք :

Աս ոգիաւոր ըմպելիքները , իրենց նախնական տարերքը ալքոոլ ըլլալով , աւելի կամ պակաս՝ բաց միշտ վնասակար են , վասն զի ստամոքսը և աղիքը կ'այրեն կը մրկեն , և մարդուս արիւնը կ'եռացընեն : Անոր համար թոյլ կամ զօրաւոր բորբոքմունք կը պատճառեն արեան շրջանին գործարանացը , և անբուժելի հիւսմա , գլխու պտոյտ , կաթուած ու ասոնց պէս հիւանդութիւնները ընդհանրապէս առաջ կու գան օղի , րում , ու աս տեսակ ոգիք խմելու սովորութենէն : Որչափ ալ ըսենք ու գիւաւոր ըմպելեաց մարդկային ընկերութեան ըրած վնասները , ոչ երբէք կրնայ բաւական ըսուիլ , վասն զի ատոնց վնասները անթիւ անհիմար են : Բայց մարդասէր անձանց ծայրը տկար է աս անպիտան և վնասակար սովորութիւնը վերցընելու , որ երթալով աճելու վրայ է : Մէկ հատիկ դեղ այսպիսի մահառիթ սովորութեան կրնայ ըլլալ բարեխառնութեան ընկերութիւնը , որ Ամերիկա և Անգլիա այնչափ մեծ օգուտներ ըրին , և օրէ օր ալ ընելով կ'աւելնայ իրենց յարգը :

Ալքոոլեան ոգիքներուն մէջ երեւելի են քինաքինայի և կինաբարիսի ցքիները , որոնք չափաւոր որ գործածուին , սաստիկ հիւանդութենէ տկարացած ստամոքսը կը զօրացընեն :

Ռաւինտի ոգիքը կրնայ մաքրողականի պէս օգտակար ըլլալ անմարսութեան և փորհարութեան , և տղոց ճճիներուն :

Ափսինդի ոգիքը ստամոքսի արեան յամր առատութեանց համար պէտք չէ գործածել , վասն զի ան ատեն փոխանակ պակսեցընելու՝ աւելի կ'աճեցընէ . և ոչ ալ մէջի լեղի տարերքին զօրութիւնը կը բաւէ ալքոոլին տաքցուցիչ զօրութիւնը բթացընելու : Իսկ ընդհակառակն սփսինդի ջուրը խիստ շատ կ'օգտէ ստամոքսի , ու յամր բորբոքմունքներէն աւրուած աղիքներու : Կրնայ տրուիլ նաև արեան անօթներուն բորբոքմանցը երբոր սաստիկ չեն , ու դեղին գոյնով կ'երեւան մարդուս վրայ : Կինաբարիսի ոգիքն ալ սփսինդին զօրութիւնը ունի , ոգիքը օգուտ չընէր՝ բայց և

թէ այն հիւանդութեանց, որոնց մէջ աւրեան տաքութեան նշան չկայ: Իսկ կինաբարիսի ջուրը ախորժակ կը բանայ, փքախտութիւնը կը փարատէ, մարսողութիւնը կը զօրացնէ, թէ որ աս տկարութեանց պատճառը յամր տաքութիւնն է:

Թոֆֆոլեան ըստած ընդի ոգիքը կրնայ խիստ օգտակար ըլլալ ստամոքսի և աղեաց, ու երկայն տաքութենէ կորսնցուցած ուժը կը նորոգէ:

Նարնջի կճեպէն հանած, Իտիմպուրիի, Պրերայի, Պոնաթոյի, և երկայնակեաց ըստած ալքողեան ոգիքը իրենց մէջ հակառակ նիւթեր ունին զովացուցիչ և տաքցուցիչ: Ուստի աղէկ նայելու է որը աւելի զօրաւոր է աս յատկութիւններէն, և ըստ այնմ գործածելու է խոհեմութեամբ: Ինչ որ պէտք է հիւանդութեան տեսակին և հիւանդին զանազան հանգամանացը:

ՎԵՐՋ

ՄԱՆՐ ԳԻՏԵՆԻԻՔ

Որ և իցէ գուցեմ մագերը սեցնելո՞ւ հնարք .

Այէս լիտր ջրոյ մէջ եփէ 30 կրամ կապարի¹ ածխաւոր, նոյնչափ ալ ուղնիաղի տաշեղ: Աս բաղադրութեամբ լուա մագերդ, և գործածած սանտրդ ալ թաթիւէ մէջը, քիչ ատենէն կը տեսնաս որ մագերդ կը սենան: Այս ներկը աւելի գեղեցիկ սև գոյն մը կ'առնու թէ որ մէջը⁴ կրամ քափուր դնելու ըլլաս:

¹ Գ. լ. Plombagine.

Անգղիացի աղնուական խաթունայք շատ կը գործածեն այս բաղադրութիւնը՝ մագերնին սեցնելու համար:

Հիմ և նոր ապակի.

Պոմպէի և Հերքուլանոնի մէջ գտնուած ապակիները, որ ասկէ իբրև 2000 տարի առաջ շինուած են, բնալուծօրէն քննուելով Պոնզան (Bontemps) գիտնականին ձեռքով, 'ի Բարիզ, գրեթէ հիմակուան շինուածներուն նման գրտուեցան: Իրեն զրկուած կտորներն ամենն ալ թափծու և կլոր էին՝ և ոչ փքած ուղակի. գոյներնին կանաչագոյն կապոյտ: Իրենց զանգուածոյն խառնուրդը այսպէս էր:

Պոմպէի ապակի

Գայլախաղ	69,43
Կիր	7,24
Սոտա	17,31
Պաղլեղ	3,55
Ժանգ երկաթոյ	1,15
— մանկանեղի	0,39
— պղնձոյ	0,01
	99,08

Նոր աղէկ ապակի

Գայլախաղ	72,50
Կիր	13,10
Սոտա	13,00
Պաղլեղ	1,00
Ժանգ երկաթոյ և մանկանեղի	—,40
	100,00

դոսի և անոր քեռանն Մարկիանոս կայսեր, կայսերութիւնն զօրաւոր կամ բռնաւոր իշխանաց ձեռք ընկաւ՝ (աւելի թրակացի իշխանաց), որք դար ու կէս տիրեցին. ասոնց վերջընթերն Մօրիկ կայսր՝ ըստ մեր պատմաց՝ Հայ էր, յօշական գեղէ Արագածոտն գաւառի¹. Ղասոր յաջորդ փոկասը սպաննելով առաջինն Հերակլ կայսր՝ յափշտակեց ըզթազը և ժառանգեցուց իր ցեղին ամբողջ դար մը. բայց որովհետև թէ ինքըն թէ իր նախորդաց շատերն յափշտակող եղեր էին, և իր յաջորդքն ալ անարժան և ժողովրդեան անտիրելի էին, թագախնդրութիւնն կամ կայսերութեան փափագն և կռիւն՝ սովորական բան մ'եղաւ զօրաւոր և ճարպիկ իշխանաց: Ասոնց մէջ՝ եթէ ոչ շատութեամբ թոռոյ՝ բայց շատութեամբ արդեանց և ուժոյ՝ նշանաւոր էին գրեթէ բոլոր Ե-ժՄ. դարուց միջոց մեր համագի Հայ իշխանաւորքն և զօրավարքն՝ Կ.Պօլսի ինքնակալաց ժառայութեան մէջ, ինչպէս յայտնի է ամենայն պատմագիրտաց. ապա զարմանք չէր եթէ իրենք ալ՝ (որ Յունաց կայսերութեան մէջ մեծամեծ պաշտօնակալք կամ կուսակալք և զօրավարք էին, և յունարէնը իրենց երկրորդ մայրենի լեզու բերէին), բնիկ Յոյն իշխանաց հետ կայսերական թագին փափագող կամ յափշտակող ըլլային. մանաւանդ որ շատ հեղ իրենցմէ առաջ՝ թէ ազգային թէ յոյն զօրքն և իշխանքն իրենց կ'ընծայէին թագը: Արդէն Հերակլի վերջին պայազատաց ատեն մէկ երկու այսպիսի անձինք փորձ փորձեցին, թէ և ոչ յաջողեցան. ինչպէս Շապուհ մը ամաստունի կամ պարսիկ, որ երբեմն արեւմտեան Հայոց զօրավար կամ իշխան էր, և յամին 667 Բ Նոստանդ (Թոռն Հերակլի) կայսերէն գլուխ քաշեց, բայց զիպուածով մը շուտով մեռաւ (ձիէն ընկնալով): Հետեւալ տարին Նոստանդը սպանողք իրենց կայսր ընտրեցին

զՄԺԺ, որ հաւանօրէն թոռն էր մեր ՄԺԺԺ Գնունի զօրավարին, որ Հերակլի ատեն քաջութեամբ և խոհեմութեամբ շատ անուանի էր. իսկ կայսր ընտրուած ՄԺԺԺ աւելի երևելի էր իր հասակին մեծութեամբ և գեղեցկութեամբն, որոյ համար ընտրեցին զսա սպանելոյն հակառակորդքն, և խոստացան պաշտպանել. վասն զի ինքն ՄԺԺԺ կուհրաժարէր և յանձն չէր առնուր. և ասոնց տիրատեցութեան ալ զոհ եղաւ. և ոչ տարի մը ակամայ կայսրութեան անունը կրելով՝ թագին հետ իր թագազան գուր գլուխն ալ կորոյս (669), զոր Սիրակուսայէն (Սիկիլիոյ քաղաքէ) խաւրեցին ի Կ.Պօլս առ որդին Նոստանդայ Նոստանդին Դ. սա թէ ծծնեամբ և թէ արդեամբք արժանի ժառանգ էր ամբողջն, բայց անարժան հօրը նման անարժան որդի մը յաջորդ ունեցաւ, այն է Յուստինիանոս Բ: Ասոր անկարգութեանց, անգթութեանց, և անկրօնութեան չդիմանալով իր ժողովուրդն՝ զահրնկէց ըրին (695), և տեղը նստուցին Ղեռնդ պատրիկ քաջ զօրավարը, որ հայրենեք էր յիսաւրիոյ Կիւիկիոյ, և հաւանօրէն Հայ, ինչպէս էր անտարակոյս իրմէ ոչ շատ տարի վերջը ընտրուող և 25 տարի (717-741) կայսր եղող Ղեռնդ խաւարացին. (թէպէտ վարքովն և գործքերովն իր նախորդէն՝ (Յուստինիանոսէն՝ պակաս զղուելի չեղաւ): Ղեռնդ թէ և սիրելի և արժանաւոր անձն, բայց իրեք տարիէն ետև (698) իրմէ բռնագունի մը ձեռք ընկաւ. Ապսիմար առնունով կոռիկոսցի մը տիրեց Կ.Պօլսոյ, և Ղեռնդի քիթը կտրելով, (ինչպէս Ղեռնդ ալ Յուստինիանոսին կտրեր էր) փակեց վանքի մը մէջ, և ինք զինքն առնուանց Տիբեր Բ:

Այսպէս կայսերութեան կամ թագին խաղալիկ եղած ատեն՝ մեր վարդանն այլ իր կայսերական երազը տեսաւ: Իր ինչ տոհմէ կամ տունէ ըլլալն յայտնի չէ, թէ և յոմանց Մամիկոնեան կարծուի. անշուշտ այն Հայերէն էր որ շատոնց Յունաց ժառայութեան մէջ մտեր և յառաջացեր էին. իր հայրն այլ

¹ Ըստ Յունաց էր ՂԱՐԱԲԵՍՈՍ քաղաքէ Կապադովկիոյ, որ է ի Փղեր հայտ, և բուն ցեղն Հռովմայեցի էր, Կ'ըսեն: